

הממשלה מפרה את חוק התקציב כדי להסתיר את הכספים הקואליציוניים

שר האוצר מעכב את הגשת התקציב המעודכן כדי להכניס את הכספים הקואליציוניים לבסיס התקציב, כך שלא ניתן יהיה לבטלם בעתיד. לכנסת ייוותרו 14 ימים בלבד לאישורו, לפני שיוטל הקיצוץ הרחבי

[צבי זרחיה](#) 08:01, 29.01.24 **כלכליסט**

[שר האוצר בצלאל סמוטריץ' מעכב](#) את הגשתו של התקציב המעודכן לשנת 2024 לכנסת בשל תביעתו להכניס חלק מהכספים הקואליציוניים בהיקף של 5.7 מיליארד שקל לבסיס התקציב כבר השנה. הכנסת חלק מהכספים הקואליציוניים לבסיס התקציב תגרום לכך שלא ניתן יהיה להוציאם משם בשנים הקרובות, ואם ב־2025 לא יאושר תקציב מדינה והמדינה תתנהל בתקציב חודשי, אזי הכספים הללו יועברו ליעדם במסגרת התקציב החודשי.

גורמים מקצועיים באוצר אמרו אתמול כי העבודה להגשת התקציב כבר הסתיימה ומועד הגשתו תלוי בסמוטריץ'. בכל העברה של כספים קואליציוניים נדרשת חוות דעת של הייעוץ המשפטי של המשרד הרלבנטי אבל חלק מהמשרדים טרם מסרו את חוות הדעת המשפטיות לגבי הכספים הקואליציוניים ל־2024. מאחר שבחלק מהמשרדים חל זינוק בהיקף הכספים הקואליציוניים כמו החינוך בתקציבים לשיבות, ובמשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות בראשות אורית סטרוק (הציונות הדתית), אזי נדרשת חוות דעת משפטית חדשה בעניין, אף שהכספים כבר נצבעו כך גם ב־2023.

לוח הזמנים הדחוק לתקציב 2024

20.1.24

הממשלה אמורה היתה להניח את חוק התקציב הנוסף כדי שלכנסת יהיה חודש לדון בו לפי חוק, אך לא עמדה בכך

30.1.24

הממשלה צפויה להניח את חוק התקציב הנוסף לכנסת

31.1.24

ההצבעה המתוכננת בקריאה הראשונה

1.2.24

תחילת הדיונים בוועדת הכספים, אם התקציב יאושר בקריאה הראשונה

19.2.24

המועד לביצוע קיצוץ רוחבי בתקציב אם התקציב הנוסף לא מאושר בקריאה שנייה ושלישית

סמוטריץ' יכול היה להניח את הצעת התקציב המעודכנת בלי להכניס את הכספים הקואליציוניים לבסיס התקציב, בהיעדר חוות דעת משפטית, אלא לכלול אותם בסעיף הזרבה במשרד הרלבנטי. לאחר אישור התקציב ל-2024 בכנסת, ולאחר קבלת אישורם של היועצים המשפטיים, הוא יכול היה להגיש בקשה לוועדת הכספים להעברתם ליעדם. אבל הוא חושש מביקורת ציבורית, מכך שיתקשה להעביר את הכספים, ולכן מעוניין "להעלים" מהעין הציבורית את היקפם השערורייתי בשעה שהגירעון בתקציב יזנק ל-6.6% מהתוצר, ולפי הערכות במשרדים הכלכליים אף מעבר לכך.

הדחייה בהגשת התקציב המעודכן לכנסת גורמת לכך שלבית המחוקקים יוקצו 14 ימי דיונים בלבד (בניכוי שישי ושבת) בתקציב. זאת מכיוון שאם התקציב לא יאושר עד 19

בפברואר יבוצע קיצוץ רוחבי אוטומטי של 5% – בהיקף של 67.2 מיליארד שקל. בשנה רגילה יש לכנסת 60 ימים לדון ולאשר את התקציב.

האוצר צפוי להניח על שולחן הכנסת את הצעת תקציב המדינה הנוסף לשנת 2024 רק מחר, כלומר באיחור של עשרה ימים מהמועד שנקבע בחוק מיוחד שנחקק בעניין בחודש שעבר. מליאת הכנסת צפויה להצביע רק מחרתיים בקריאה הראשונה על הצעת התקציב המעודכן. לאחר אישורה בקריאה הראשונה במליאה הצעת החוק תועבר לוועדת הכספים, שצפויה לדון בה כבר למחרת, כלומר ביום חמישי.

גובה הקיצוץ הרוחבי האוטומטי נדרש בשל הירידה בהכנסות, העלייה בהוצאות וכתוצאה מכך עלייה בגירעון בתקציב המדינה המקורי ל-2024 שאושר במאי 2023 בקריאה שנייה ושלישית בכנסת לבין המצב בפועל כיום בעקבות הוצאות המלחמה, שיקום העורף, ועוד.

מאז המלחמה עלו הוצאות המדינה ובמיוחד בביטחון ובשיקום העורף ויש ירידה בהכנסות לעומת התחזית, והדבר גרם לזינוק בגירעון התקציבי. לפיכך, תקציב 2024 נועד לקבוע מסגרת תקציבית חדשה ומעודכנת כדי להתמודד עם המצב. מדובר בתוספת של 65 מיליארד שקל למערכת הביטחון.

לפני שבועיים, בשעת לילה מאוחרת, בעת הדיון בממשלה על התקציב המעודכן ל-2024 [אישורה הממשלה](#) החלטה נוספת שלפיה "ראש הממשלה מנחה את שר האוצר לבחון מחדש, בהתייעצות עם הממונה על אגף תקציבים והחשב הכללי, את מבנה התקציב ושיטת התקצוב, באופן שיביא בין השאר לביטול מקסימלי של המושג כספים קואליציוניים ויבסס את התקציב על שיקולים מקצועיים בהתאם לסדרי העדיפויות שתקבע הממשלה. שינויים אלה יוטמעו לכל המאוחר בתקציב המדינה לשנת 2025".

החלטה זו מהווה הצהרת כוונות על ביטולם של הכספים הקואליציוניים החל משנת התקציב 2025. [מאחורי הקלעים](#) של ההחלטה הזו עומד ח"כ מהליכוד - אליהו רביבו. רביבו, שמשמש כמרכז הקואליציה בוועדת הכספים, איים כבר בדצמבר על סמוטריץ' כי יפעל נגד אישור התקציב אם הכספים הקואליציוניים לא יוכנסו אליו. גם יו"ר ועדת הכספים ח"כ משה גפני (יהדות התורה) הכריז ש"תקציב 2024 המעודכן לא יעבור בוועדה אם לא יוכנסו בו הכספים הקואליציוניים".

בתוך כך, היועצת המשפטית של הכנסת עו"ד שגית אפיק [דרשה](#) לפני 12 יום מהיועץ המשפטי של משרד האוצר אסי מסינג שלא להפעיל את הקיצוץ האוטומטי ב-19 בפברואר אם הכנסת לא תספיק לאשר את התקציב. על כך [השיב מסינג](#) כי "מדובר בהצעת חוק מצומצמת וניתן לקיים עליה דיון מעמיק בכנסת בתוך פחות מ-30 ימים".

בנוסף, יו"ר הקואליציה ויו"ר ועדת הכנסת ח"כ אופיר כץ (הליכוד) שיגר בשבוע שעבר מכתב לסמוטריץ' שבו טען כי "מאחר שלא מצאתם לנכון לדחות את מועדי הגשת התקציב (לאחר שהאוצר לא הגיש במועד את התקציב ב-20 בינואר – צ"ז), יובהר כי האחריות והאשמה בשל הקיצוץ הרוחבי במשרדי הממשלה שיוגרם כאי עמידה במועדים תוטל על האוצר, והחובה עליכם תהיה למצוא לכך בהמשך את הפתרונות המתאימים". כץ הדגיש כי "חברי ועדת הכספים ואני עמדנו על כך שלכנסת יהיו לכל הפחות 30 ימים להכנתה של הצעת החוק להצבעה בקריאה שנייה ושלישית, בהתחשב במועד שנקבע לביצוע הקיצוץ הרוחבי".

בלשכת השר סמוטריץ' סירבו להגיב לכתבה.